

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2Co/16/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7121210350
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oľga Mičietová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:7121210350.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Oľgy Mičietovej a sudkýň JUDr. Anny Slovinskej a JUDr. Zuzany Matyiovej v spore žalobcu A. B., nar. X.X.XXXX, C., D. E. X, zast. F. A. A. G., advokátom, Košice, Mlynská 27 proti žalovanej B. B., nar. X.XX.XXXX, C., A. XX, zast. Advokátskou kanceláriou JUDr. Marián Jusko s.r.o., Košice, Račí potok 3, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov a zrušenie práva spoločného nájmu bytu, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Košice I sp. zn. 15C/42/2021 z 25. októbra 2022 v znení opravného uznesenia Okresného súdu Košice I sp. zn. 15C/42/2021 z 15. novembra 2022

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok v znení opravného uznesenia a vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Košice I (v ďalšom „súd prvej inštancie“ prípadne „súd“) napadnutým rozsudkom výrokom I. zrušil právo žalobcu a žalovanej na spoločný nájom k družstevnému bytu č. XX na 8. poschodí bytového domu súp. č. XXXX E. H. A. I. XX A. C., výrokom II. zrušil spoločné členstvo žalobcu a žalovanej v Územnom bytovom družstve Košice - Ťahanovce, IČO: 00 594 725, výrokom III. určil, že žalovaná je jediným nájomcom a užívateľom predmetného družstevného bytu č. XX, výrokom IV. určil, že žalovaná je jediným členom Územného bytového družstva Košice - Ťahanovce, výrokom V. vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo žalobcu a žalovanej vzniknuté 10.5.2003 a zaniknuté 21.10.2020 tak, že do výlučného vlastníctva žalobcu prikázal hnuťelné veci: bicykel zn. AUTHOR a kolieskové korčule zn. FILA, v zostatkovej hodnote 200 eur a do výlučného vlastníctva žalovanej prikázal členský podiel v Územnom bytovom družstve Košice - Ťahanovce, IČO: 00 594 725, výrokom VI. zaviazal žalovanú povinnosť zaplatiť žalobcovi z titulu vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov 54.800 eur do 60 dní od právoplatnosti rozsudku, výrokom VII. určil, že hnuťelné veci patriace do bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa prikazujú ten strane sporu, u koho sa nachádzajú ku dňu právoplatnosti rozsudku, výrokom VIII. návrh žalovanej na prerušenie konania zamietol a výrokom IX. stranám sporu nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. Súd vychádzal z toho, že sa žalobca žalobou domáhal proti žalovanej zrušenia spoločného nájmu družstevného bytu, určenia, že žalovaná bude jediným členom Územného bytového družstva Košice - Ťahanovce, žiadal vyporiadať bezpodielové spoluvlastníctvo žalobcu a žalovanej prikázaním do jeho výlučného vlastníctva hnuťelných vecí - bicykla a kolieskových korčulí a do výlučného vlastníctva žalovanej členského podielu v Územnom bytovom družstve Košice - Ťahanovce s tým, že žalovaná bude povinná mu vyplatiť z titulu vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov 55.000 eur, žiadal prikázať hnuťelné veci patriace do bezpodielového spoluvlastníctva manželov tej strane sporu, u ktorej sa budú nachádzať ku dňu právoplatnosti rozsudku. Žalovaná s navrhnutým vyporiadanim bezpodielového spoluvlastníctva manželov, konkrétne s bodmi I. až V. žalobného petitu súhlasila, nesúhlasila však s výškou odplaty za vyporiadanie BSM, ktorú navrhla vo výške 35.000 eur, tak, ako to žalobca požadoval ešte pred podaním návrhu.

Vykonaným dokazovaním súd zistil skutkový stav, v zmysle ktorého žalobca a žalovaná ku dňu podania žaloby boli spoločnými nájomcami družstevného bytu č. XX na 8. poschodí bytového domu súp. č. XXXX, A. XX, XX, ktorý je zapísaný na LV č. XXXX pre kat. úz. E. J., spoločný nájom vznikol na základe nájomnej zmluvy z 10.3.2006, ktorú uzavreli s Územným bytovým družstvom Košice - Ťahanovce ako prenajímateľom, zistil, že uzavretím manželstva vzniklo stranám spoločné členstvo v bytovom družstve, pričom po rozvoze manželstva 21.10.2020 nedošlo k zrušeniu členstva ani k zrušeniu spoločného nájmu k bytu žiadnemu z bývalých manželov, a preto na základe zisteného skutkového stavu, citujúc § 703 ods. 1, 2, § 705 ods. 1, 2, 3, § 149 ods. 1, 3, § 150, § 151 ako i § 215 ods. 1, § 216 ods. 1 a § 217 ods. 1 CSP, na návrh žalobcu právo spoločného nájmu bytu zrušil. Pri rozhodnutí o tom, ktorú zo strán určí za ďalšieho nájomcu bytu a člena bytového družstva prihliadol na to, že výlučne žalovaná spolu s dospelým dieťaťom byt po rozvoze užívajú a žalovaná nemá inú možnosť byvania, pričom žalobca má vyriešenú bytovú otázku, lebo býva v byte u svojej priateľky. Pri určení hodnoty členského podielu v bytovom družstve vychádzal súd z odborného vyjadrenia č. 146/2021 zo 14.10.2021, ktoré predložil žalobca spolu so žalobou, a v zmysle ktorého odhadovaná hodnota členského podielu v bytovom družstve predstavuje 110.000 eur. Súd uviedol, že žalovaná vzniesla námietky voči odbornému vyjadreniu, avšak iný znalecký posudok súdu nepredložila a ani iný dôkaz nenavrhol, preto súd vychádzal z dôkazov, ktoré predložil žalobca. Zohľadniac finančné a zárobkové možnosti žalovanej umožnil jej zaplatiť záväzok voči žalovanému do 60 dní od právoplatnosti rozsudku. Odôvodnil, že hnutelné veci – bicykel a kolieskové korčule podľa dohody sporových strán patriace do BSM v zostatkovej hodnote 200 eur so súhlasom obidvoch strán prikázal do výlučného vlastníctva žalobcu.

Návrh žalovanej na prerušenie konania do skončenia konania o určenie neexistencie nájomného práva súd zamietol podľa § 162 ods. 3 CSP, nakoľko podľa písomného stanoviska prenajímateľa sú strany sporu naďalej spoločnými členmi a spoločnými nájomcami bytu.

O trovách konania rozhodol tak, že ani jednej zo strán nárok na ich náhradu nepriznal, odôvodniac, že zrušenie práva spoločného nájmu bytu a vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa uskutočnilo v prospech obidvoch strán sporu.

3. Proti rozsudku včas podala odvolanie žalovaná, a to proti výrokom I., II., III., IV., VI., VIII. a IX. z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d/, e/, f/ a h/ CSP.

Prioritne namietla, že súd nemohol rozhodnúť vo veci tak, ako rozhodol vo výroku I. Uviedla, že počas manželstva došlo k uzavretiu Zmluvy o prevode členských a nájomných práv a povinností a dohode o majetkovom vyporiadaní v súlade s ustanoveniami stanov ÚBD Košice – Ťahanovce, na základe ktorej zmluvy nadobudli členský podiel k družstevnému bytu. Žalobca 17.9.2019 podal návrh na rozvod manželstva a v mesiaci február 2020 sa definitívne vysťahoval z domácnosti a žalovanej a spoločnej dcére oznámil, že sa už nemieni vrátiť. Manželstvo bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Košice I z 30.9.2020. Citovala § 707 a § 708 Občianskeho zákonníka, z ktorého § 708 Občianskeho zákonníka vyplýva, že ustanovenia § 706 ods. 1 a 2 a § 707 ods. 1 („Ak zomrie jeden z manželov, ktorí boli spoločnými nájomcami bytu, stane sa jediným nájomcom pozostalý manžel.“) platia aj v prípade, ak nájomca opustí trvale spoločnú domácnosť. V súvislosti s otázkou, čo je trvalým opustením spoločnej domácnosti poukázala na rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo/46/2008 z 30.6.2008, z ktorého citovala. V zmysle citovaného, v prípade trvalého opustenia spoločnej domácnosti jedným z manželov zanikne priamo zo zákona právo spoločného nájmu bytu manželmi.... Znaky trvalého opustenia spoločnej domácnosti má konanie, pri ktorom je daný úmysel zrušiť a neobnovovať spoločnú domácnosť. Žalovaná mala za to, že žalobcovi zaniklo právo k nájomnému bytu, nakoľko slobodne a jednoznačne opustil natrvalo nájomný byt, čím mu priamo zo zákona zaniklo právo nájomcu a zaniknuté právo sa nemôže obnoviť.

Poukázala na to, že podanou žalobou sa žalobca domáhal vyporiadania BSM, pričom do masy BSM zahrnul i vyporiadanie členských práv po rozvoze manželstva a nájom k bytu, avšak namietla, že uvedené práva nepatria do BSM, pretože zanikli skôr, ako bolo manželstvo rozvedené. Uviedla, že žalobou podanou na súde sa domáha rozhodnutia, ktoré má potvrdiť, že žalobca nie je nájomcom bytu a z toho dôvodu aj navrhla prerušiť konanie, avšak súd jej návrh zamietol s odvolaním sa na stanovisko prenajímateľa, že so žalobcom sú spoločnými členmi a spoločnými nájomcami bytu. Avšak namietla, že prenajímateľ bytu nemá možnosť určiť v zmysle stanov kto je a kto nie je v tomto smere členom a nájomcom, preto aj podala žalobu. Rozhodnutie preto považovala za predčasné, ale aj arbitrárne a nepreskúmateľné.

V ďalšom zotrvala na svojom stanovisku v priebehu konania, kde odborný posudok nepovažovala za relevantný z dôvodu, že všeobecná hodnota bytu rovnajúca sa hodnote členského podielu v bytovom družstve bola stanovená porovnávaním s ponukami realitných kancelárií, bola stanovená vo výške cca

110.000 eur, pričom do úvahy boli vzaté informácie od „vlastníka“, že ide o byt čiastočne v pôvodnom stave s pôvodným umakartovým bytovým jadrom a s menšou modernizáciou staršieho dáta z roku 2006 – kuchynská linka, podlahy, dlažby a stierky. Zadávateľ odborného posudku od ktorého informácie pochádzajú, je však iba nájomca, nie vlastník. Namietla aj voči použitej metóde stanovenia všeobecnej hodnoty bytu, tzv. porovnávacou metódou, t.j. porovnaním ponúk realitných kancelárií na predaj bytov. Poukázala na to, že z piatich porovnávaných bytov ide o byty v osobnom vlastníctve po celkovej až nadštandardnej rekonštrukcii. Dodala, že každá porovnávaná ponuka realitných kancelárií je tiež navýšená o províziu z predaja pre samotnú realitnú kanceláriu. Mala za to, že hoci sa znalkyňa odvolala na ustálenú prax súdov v súčasnom období, ktorá je taká, že všeobecnou cenou členského podielu v bytovom družstve je cena, za ktorú je možné v danom mieste a čase nadobudnúť členské práva a povinnosti k bytu porovnateľnej veľkosti, polohy, vybavenia, veku a podobne..., v skutočnosti porovnávala päť bytov v osobnom vlastníctve po celkovej, a v dvoch prípadoch nadštandardnej rekonštrukcii čo vylučuje súlad s ustálenou judikatúrou. Žalovaná tvrdila, že posudzované byty nie sú vhodné na porovnanie a na spravodlivé stanovenie všeobecnej hodnoty členského podielu. Mala za to, že sa súd žiadnym spôsobom nevyporiadal ani s jej návrhom na vypracovanie znaleckého posudku ani s jej námietkami voči odbornému vyjadreniu, a preto označila rozsudok za arbitrárny a nepreskúmateľný. Taktiež dôvodila, že súd nevzal do úvahy ani skutočnosť, že sa sama stará o spoločnú dcéru. Uviedla, že jej mesačný príjem je okolo 800 eur mesačne, že mala záujem na základe výzvy právneho zástupcu ešte pred podaním žaloby so žalobcom sa dohodnúť a akceptovať jeho návrh na zaplatenie 35.000 eur, ktorú sumu dodatočne získala dedením, žalobca vedel o jej finančnej situácii napriek tomu postupne zvyšoval svoje požiadavky, ktoré sú pre ňu finančne neúnosné.

Namietla, že súd sa nevyporiadal ani s jej návrhom, aby sa eventuálne zaoberal aj možnosťou, aby žalobca bol zaviazaný na úhradu náhrady členského podielu.

Tvrdila, že ju súd rozhodnutím dostane do nepriaznivej finančnej situácie vzhľadom na jej príjem. Vzhľadom na to, že je rozvedená a stará sa o dcéru jej žiadna banka úver neposkytne najmä, keď tendencia smeruje k neustálemu sprísňovaniu podmienok na poskytnutie úveru. Môže preto nastať situácia, že žalobca bude viesť voči nej exekučné konanie napriek tomu, že objektívne nebude môcť uhradiť sumu stanovenú súdom. Podožkla, že družstevný byt nie je možné použiť ako záloh v prípade poskytnutia pôžičky a iný majetok nemá, súd však ani na túto skutočnosť žiadnym spôsobom nereflektoval.

Vo vzťahu k rozhodnutiu o trovách konania poukázala na to, že preukázala, že so žalobcom komunikovala a mala záujem vyporiadať BSM, avšak práve žalobca nereagoval adekvátne a nedôvodne podal žalobu vo veci, a preto dospela k záveru, že trovy konania by mal hradiť práve žalobca.

Navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4. Žalobca vo vyjadrení na odvolanie žalovanej označil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny. Súd vec správne tak skutkovo ako aj právne posúdil a vyporiadal sa so všetkými relevantnými skutočnosťami potrebnými k rozhodnutiu vo veci.

Mal podané odvolanie za nedôvodné s tým, že právne posúdenie uvedené žalovanou v odvolaní je nesprávne, vychádzajúce z nesprávnej právnej interpretácie a nesprávneho pochopenia právnej úpravy prechodu nájmu družstevného bytu.

Pokiaľ sa týka podania žaloby žalovanou o určenie neexistencie nájomného práva upozornil žalobca na to, že toto konanie vedené na Okresnom súde Košice I. pod sp. zn. 17C/15/2022 by malo byť zastavené z dôvodu prekážky začatého konania podľa § 159 CSP, keďže by dochádzalo k rovnakému právnomu a skutkovému posúdeniu tej istej veci v dvoch rôznych konaniach.

Pokiaľ žalovaná argumentovala v odvolaní poukazom na to, že v prípade ak nájomca trvale opustí spoločnú domácnosť, má sa postupovať analogicky podľa § 707 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého ak zomrie jeden z manželov, ktorí boli spoločnými nájomcami bytu, stane sa jediným nájomcom pozostalý manžel, žalobca právnu argumentáciu žalovanej vo vzťahu k tvrdenému zániku spoločného nájmu bytu manželmi mal za neopodstatnenú, pretože na danú vec nie je možné aplikovať § 708 Občianskeho zákonníka. Poukázal na odborný názor autorov Veľkého komentára k Občianskemu zákonníku vo vzťahu k nemožnosti aplikácie § 708 a citoval: „Prípady, na ktoré sa ustanovenie nevzťahuje možno stanoviť tak, že trvalé opustenie spoločnej domácnosti podľa tohto ustanovenia nezakladá prechod nájmu na iné osoby v prípadoch, ak (1) ide o nájom bytu družstevného, ktorý bol vo výlučnom nájme nájomcu, ktorý bol jediným členom družstva alebo ide o nájom družstevného bytu v spoločnom nájme manželov a nájomca, ktorý spoločnú domácnosť opustil bol aj spoločným členom družstva (§ 706 ods. 3, § 707 ods. 2 Občianskeho zákonníka) – trvalým opustením spoločnej domácnosti

osobou, ktorá je nielen nájomcom (spoločným nájomcom) družstevného bytu, ale aj členom družstva – nikdy k zániku jej nájmu nedochádza ...“. Ust. § 707 ods. 1 Občianskeho zákonníka, na ktorý žalovaná poukázala sa vzťahuje iba na prechod nájmu bytu, ktorý nie je družstevný. Trvalé opustenie spoločnej domácnosti jedným z manželov, spoločných nájomcov družstevného bytu teda nemôže mať rovnaké následky ako smrť v prípadoch, keď trvale opustí byt ten z manželov, ktorému svedčí buď spoločné alebo individuálne členstvo v družstve. Ak ide o prípade spoločného členstva manželov a súčasne aj spoločného nájmu družstevného bytu manželmi, nie je možné aplikovať § 708 Občianskeho zákonníka. Tiež mal za potrebné dodať, že právna argumentácia žalovanej ohľadom neexistencie spoločného nájmu manželmi z dôvodu opustenia spoločnej domácnosti je aj v priamom rozpore s § 705 ods. 2 Občianskeho zákonníka; žalobca uviedol, že v súdnej veci sa nejedná o prípad podľa prvej vety, keďže spoločné členstvo manželov vzniklo v roku 2006 za trvania manželstva, pričom súčasne aj právo na uzavretie zmluvy o nájme vzniklo počas trvania manželstva v tom istom roku. K zániku spoločného nájmu môže dôjsť dohodou rozvedených manželov alebo zrušením spoločného nájmu bytu manželmi rozhodnutím súdu. Pokiaľ k dohode ani k takémuto rozhodnutiu súdu nedôjde, spoločný nájom bytu manželmi trvá a to bez časového obmedzenia. Uzavrel, že zo všetkého uvedeného vyplýva, že opustenie spoločnej domácnosti členom družstva a súčasne spoločným nájomcom nemá za následok zánik spoločného nájmu manželmi ako ani zánik členských práv v bytovom družstve.

K námietke žalovanej ohľadne jej nesúhlasu s výškou vyrovnacieho podielu, ktorá sa žalovanej zdala privysoká, ktorú však žiadnym spôsobom nepreukázala ani relevantne nevyvrátila, uviedol, že žalovaná v odvolaní v podstate opakovane uvádza totožnú právnu argumentáciu ako v konaní pred súdom prvej inštancie. Mal za to, že znalkyňa v odbornom vyjadrení prihliadla na skutočnosť, že sa jedná o družstevný byt, s týmto sa vyporiadala a zohľadnila to aj na hodnote členského podielu. Zmenu názoru žalovanej na pojednávaní 27.9.2022 označil za náhlu, účelovú a špekulatívnu.

Pokiaľ sa týka otázky prerušenia konania mal za to, že sa s návrhom súd riadne vyporiadal s odôvodnením, že mal z vyjadrenia bytového družstva ako aj z predložených dôkazov za preukázané, že bývalí manželia sú spoločnými členmi družstva ako aj spoločnými nájomcami a tieto práva žiadnej zo strán nezanikli.

Pokiaľ ide o námietky žalovanej voči ním predloženému odbornému vyjadreniu poukázal na to, že bolo vypracované, pretože žalovaná neumožnila prístup znalkyni do bytu, avšak žalovaná žiadnym relevantným spôsobom nespochybnila závery odborného vyjadrenia, respektíve jej spochybnenia boli len v rovine všeobecnej.

Ďalej žalobca uviedol, že žalovaná v odvolaní uviedla, že do masy BSM bolo zahrnuté i vyporiadanie členských práv po rozvedení manželstva a nájmu bytu, avšak podľa jej názoru tieto/uvedené práva nepatria do BSM, pretože zanikli skôr ako bolo manželstvo rozvedené. Žalobca v tejto súvislosti poukázal na protichodné tvrdenia žalovanej, ktorá na jednej strane tvrdí, že spoločné členstvo manželov ako aj spoločný nájom vznikli počas trvania manželstva, avšak na druhej strane tvrdí, že nepatria do masy BSM. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil v celom rozsahu a priznal mu náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. Žiadne ďalšie vyjadrenia v odvolacom konaní neboli podané.

6. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 CSP) a oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355, § 358 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) viazaný rozsahom odvolania (§ 379 CSP) a odvolacími dôvodmi (§ 380 a § 365 CSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie pričom dospel k záveru, že je odvolanie žalovanej dôvodné.

7. Odvolací súd preskúmajúc napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v § 379 a 380 CSP a zistil, že nie sú podmienky ani na potvrdenie, ani na zmenu napadnutého rozsudku, jednak z dôvodu nesprávneho procesného postupu súdu pri rozhodovaní o nárokoch žalobcu v jedinom konaní a tiež z dôvodu nepreskúmateľnosti jeho rozhodnutia pre nedostatok dôvodov.

8. V prvom rade odvolací súd považuje za podstatné/potrebné povedať, že sa súd prvej inštancie vôbec nezaoberal a nevyporiadal s vymedzením predmetu sporového konania, ktoré učinil, resp. ktorý predmet vymedzil žalobca žalobným návrhom na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov a zrušenie spoločného nájmu k družstevnému bytu a spoločného členstva v bytovom družstve. Ide o dva samostatné právne nároky, ktoré podľa názoru odvolacieho súdu nie je možné

riešiť v jednom spoločnom konaní. Odvolací súd má za to, že pochybnosti o správnosti navrhnutého riešenia boli i na strane samotného žalobcu, ktorý „oprávnenosť“ súdu rozhodnúť o zrušení spoločného nájmu družstevného bytu a aj o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva v rámci jedného konania odôvodňoval v odseku 7. podaného žalobného návrhu, odkázuc pri tom na rozhodnutie – rozsudok Okresného súdu Prievidza sp. zn. 14C/29/2018 z 24. júla 2015, z ktorého citoval, ktorý rozsudok však nepredložil a ktorý rozsudok sa odvolaciemu súdu dohľadať nepodarilo. Súd prvej inštancie bez toho, aby sa k tejto (nastolenej) otázke akokoľvek vyjadril (nevyjadrila ani žalovaná) začal vo veci konať a aj vo veci žalobcom navrhnutým spôsobom rozhodol, z čoho je možné vyvodiť len záver, že sa s vyššie uvedeným názorom žalobcu stotožnil, avšak bez odôvodnenia.

9. Podľa § 703 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak vznikne len jednému z manželov za trvania manželstva právo na uzavretie zmluvy o nájme družstevného bytu, vznikne so spoločným nájmom bytu manželmi aj spoločné členstvo manželov v družstve; z tohto členstva sú obaja manželia oprávnení a povinní spoločne a nerozdielne.

10. Podľa § 705 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak nadobudol právo na uzavretie zmluvy o nájme družstevného bytu jeden z rozvedených manželov pred uzavretím manželstva, zanikne právo spoločného nájmu bytu rozvodom; právo užívať byt zostane tomu z manželov, ktorý nadobudol právo na nájom bytu pred uzavretím manželstva. V ostatných prípadoch spoločného nájmu družstevného bytu rozhodne súd, ak sa rozvedení manželia nedohodnú, na návrh jedného z nich o zrušení tohto práva, ako aj o tom, kto z nich bude ako člen družstva ďalej nájomcom bytu; tým zanikne aj spoločné členstvo rozvedených manželov v družstve.

11. Podľa § 149 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak zanikne bezpodielové spoluvlastníctvo, vykoná sa vyporiadanie podľa zásad uvedených v § 150.

12. Podľa § 149 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak sa vyporiadanie nevykoná dohodou, vykoná ho na návrh niektorého z manželov súd.

13. V danej veci súd prvej inštancie výrokom I. rozsudku zrušil spoločný nájom žalobcu a žalovanej k družstevnému bytu, výrokmi III. a IV. určil žalovanú za výlučnú nájomkyňu a členku bytového družstva a výrokom II. rozsudku zrušil spoločné členstvo žalobcu a žalovanej v Územnom bytovom družstve Košice - Ťahanovce, hoci toto (spoločné členstvo rozvedených manželov v družstve, na základe rozhodnutia súdu o zrušení práva spoločného nájmu bytu a o určení žalovanej za členku bytového družstva a nájomkyňu bytu), zaniklo v zmysle § 705 ods. 2 Obč. zák., časť druhej vety za bodkočiarkou priamo na základe zákona, teda ide o výrok nadbytočný.

14. Spoločné členstvo rozvedených manželov v družstve zaniká dňom právoplatnosti rozhodnutia o zrušení spoločného nájmu družstevného bytu a určení jedného z bývalých manželov za výlučného nájomcu bytu a jediného člena družstva (patrí mu členský podiel), čím nadobúda majetok určitej hodnoty, a až týmto dňom vzniká druhému manželovi právo na vyporiadanie spoločného členstva v bytovom družstve, resp. členského podielu, ktorý je spoločným majetkovým právom bývalých manželov.

15. Výrokom V. rozsudku súd prikázal o.i. do výlučného vlastníctva žalovanej členský podiel v Územnom bytovom družstve Košice - Ťahanovce. Tento výrok, prikazujúci členský podiel do výlučného vlastníctva žalovanej je vzhľadom na vyššie uvedené jednak nadbytočný, pretože výlučným nositeľom členských práv a povinností, včítane práva na majetkové vyporiadanie pri zániku spoločného členstva za trvania družstva, sa stáva jeden z manželov už okamihom právoplatnosti rozsudku o zrušení spoločného nájmu družstevného bytu a jednak je nesprávny, predčasný. Súd nemohol skôr, ako by nadobudol právoplatnosť rozsudok o zrušení práva spoločného nájmu družstevného bytu, prikazovať členský podiel do výlučného vlastníctva žalovanej a ani vyporiadavať hodnotu tohto členského podielu v družstve (v rámci konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov).

16. Skutočnosť, že členský podiel v družstve sa ako pôvodné spoločné majetkové právo manželov stáva v dôsledku postupu podľa § 705 ods. 2 veta druhá Občianskeho zákonníka vo vzťahu k družstvu majetkovým právom len jedného z manželov (toho, ktorý sa stal členom družstva a nájomcom bytu), nič nemení na tom, že členský podiel bol ku dňu zániku BSM spoločným majetkovým právom manželov, ktoré rozhodnutím súdu o zrušení spoločného nájmu a zániku spoločného členstva nebolo medzi

bývalými manželmi vyporiadané. Toto rozhodnutie (o zrušení spoločného nájmu družstevného bytu) totiž neustanovuje, akú náhradu na vyporiadanie hodnoty členského podielu má zaplatiť ten z manželov, ktorý sa stal výlučným členom družstva, druhému manželovi.

Je nepochybné, že členstvo v družstve (predstavujúce súhrn členských práv a povinností) má svoju majetkovú hodnotu a teda túto majetkovú hodnotu, ktorá prípadne výlučne jednému z rozvedených manželov je potrebné oceniť a vyporiadať – v rámci vyporiadania BSM.

17. Odvolací súd poznamenáva, že rozhodnutie podľa § 705 ods. 2 veta druhá Občianskeho zákonníka o ďalšom nájme družstevného bytu nie je viazané na to, aby sa súčasne rozhodovalo o vyporiadaní spoločných majetkových práv bývalých manželov. Určením, kto bude ako člen družstva byt ďalej užívať, sa rieši aj otázka členského podielu v bytovom družstve. Avšak otázka, či a akú sumu je nadobúdateľ členského podielu povinný vyplatiť z hodnoty tohto podielu druhému z bývalých manželov, sa v konaní o zrušení práva spoločného nájmu družstevného bytu nerieši. S konaním o zrušení práva spoločného nájmu bytu nie je spojené konanie, v ktorom by sa posudzovalo, v akých podieloch sa rozdelí hodnota členského podielu v bytovom družstve, ktorý predstavuje spoločné majetkové právo sporových strán patriace do BSM.

18. Rozvedení manželia sa môžu do troch rokov od zániku manželstva dohodnúť, akú čiastku na vyporiadanie hodnoty členského podielu zaplatí druhému manželovi ten manžel, ktorý sa stal výlučným členom družstva a ktorému pripadol členský podiel. O takomto vyporiadaní môže rozhodnúť aj súd do troch rokov od zániku manželstva. Ak k vyporiadaniu hodnoty členského podielu dohodou manželov ani rozhodnutím súdu na návrh podaný do troch rokov od zániku manželstva nedôjde, nie je možné sa už práva na vyporiadanie tejto hodnoty ako majetkového práva v rámci režimu BSM s úspechom na súde domáhať.

19. V posudzovanej veci, vychádzajúc zo skutkových tvrdení žalobcu a žalovanej, je nesporné, že sporové strany sa stali spoločnými nájomcami predmetného družstevného bytu a po rozvedení manželstva sa nedohodli na jeho ďalšom nájme a preto žalobca podal návrh na súd v zmysle § 705 ods. 2 veta druhá Občianskeho zákonníka (spolu s návrhom na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov). Keďže však právo spoločného nájmu družstevného bytu žalobcu a žalovanej a spoločného členstva v družstve doposiaľ nezanklo, neprichádza do úvahy vyporiadať hodnotu členského podielu v rámci konania o vyporiadanie BSM.

20. Podľa § 124 ods. 1 CSP, každé podanie sa posudzuje podľa jeho obsahu.

21. Podľa § 166 ods. 2 CSP, ak sa v žalobe uvádzajú veci, ktoré sa na spojenie nehodia, alebo ak odpadnú dôvody, pre ktoré súd konania spojil, súd môže niektorú vec vylúčiť na samostatné konanie.

22. Nakoľko žalobca žalobným návrhom sa domáha vydania rozhodnutia o zrušení spoločného nájmu družstevného bytu podľa § 705 ods. 2 veta druhá Občianskeho zákonníka a súčasne rozhodnutia o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov podľa § 149 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ktoré uplatnené nároky nie je možné riešiť v jednom spoločnom konaní, súd v takom prípade mal zväžiť postup podľa § 166 ods. 2 CSP a vylúčiť jednu z vecí, ktoré sa na spojenie nielenže nehodia, ale ani nemôžu byť v jednom konaní riešené, na samostatné konanie.

23. Podľa § 705 ods. 2 Občianskeho zákonníka, spoločné členstvo rozvedených manželov v družstve zanikne až na základe (prioritne) dohody bývalých manželov, alebo na základe rozhodnutia súdu na návrh jedného z nich, o zrušení práva spoločného nájmu bytu a o tom, kto z nich bude ako člen družstva ďalej nájomcom bytu. Preto bude možné hodnotu spoločného majetkového práva - členského podielu v bytovom družstve vyporiadať až na základe zániku ich spoločného členstva v družstve. V danom prípade bol návrh na vyporiadanie hodnoty členského podielu v bytovom družstve v rámci konania o vyporiadanie BSM podaný skôr ako spoločné členstvo rozhodnutím súdu zaniklo.

24. Okrem už uvedeného nesprávneho postupu súdu prvej inštancie, preskúmaním vecnej správnosti jeho rozsudku odvolací súd zistil, že rozsudok bol vydaný na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu, súd prvej inštancie sa dostatočne zrozumiteľne a právne argumentačne presvedčivo nevyporiadal v odôvodnení rozsudku s určením hodnoty členského podielu. Vychádzal pri určení hodnoty členského podielu zo žalobcom predloženého odborného vyjadrenia, bez toho, aby sa správne

vyporiadal s námietkami žalovanej voči nemu. Dôvodil neunesením dôkazného bremena žalovanej, pokiaľ ide o preukázanie nesprávnosti záverov odborného posudku, avšak vôbec sa nevyporiadal s návrhom žalovanej prednesenom na pojednávaní dňa 27.9.2022 „aby súd členský podiel prikázal žalobcovi s tým že žalobca bude zaviazaný na náhradu v zmysle znaleckého posudku, ktorý navrhujeme vykonať“. Jednak ide o návrh na vykonanie znaleckého dokazovania, ktorému súd nevenoval žiadnu pozornosť, ale súčasne ide o návrh žalovanej, aby sa nájomcom a členom družstva stal žalobca. V odôvodnení rozsudku sa súd nevyporiadal s týmto návrhom žalovanej, ktorý na pojednávaní odôvodnila tým, že ak by „bol byť prikázaný žalobcovi“, dokázala by si zabezpečiť vlastné nájomné bývanie, ako tento návrh posúdil. Do prednesu tohto návrhu žalovanej sa javilo, že názory strán na to, ktorého z bývalých manželov má súd určiť za nájomcu bytu a súčasne člena družstva sú zhodné. Výrokom VI. rozsudku zaviazal žalovanú titulom vyporiadania zaplatiť žalobcovi 54.800 eur do 60 dní od právoplatnosti rozsudku. Okrem už vyššie uvedeného nedostatočného odôvodnenia určenej sumy, v odôvodnení rozsudku súd poskytnutie uvedenej 60 dňovej lehoty na plnenie zdôvodnil len všeobecne, zohľadním finančných a zárobkových možností žalovanej, bez uvedenia akýchkoľvek konkrétností, z akých finančných a zárobkových možností žalovanej vychádzal, a dospel k záveru o jej schopnosti v tak určenej lehote určiť sumu žalobcovi zaplatiť, najmä keď žalovaná na pojednávaní predniesla, aby sa nájomcom bytu a členom družstva stal žalobca. Pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov je tak rozsudok aj nepreskúmateľný. Nepreskúmateľnosť rozsudku je potrebné vždy hodnotiť ako odňatie možnosti strane sporu konať pred súdom, čo je zároveň dôvod na zrušenie rozhodnutia.

25. Nejasný a neurčitý a nevykonateľný je výrok VIII., ktorým súd určil, že hnuiteľné veci patriace do BSM prikazuje tej strane sporu, u koho sa nachádzajú ku dňu právoplatnosti rozsudku. Výrok ani nevymedzuje konkrétne hnuiteľné veci, ani u ktorej zo sporových strán by sa tieto mali nachádzať a to ku dňu právoplatnosti rozsudku.

26. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie, včítane odvolaním nenapadnutých výrokov (V. a VII.), keďže ide o výroky rozsudku navzájom súvisiace a prepojené a to podľa § 389 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ CSP v spojení s § 391 ods. 1 CSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

27. Úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude riadiť sa právne záväzným názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP), rozhodnúť podľa § 166 ods. 2 CSP o vylúčení jednej z vecí na samostatné konanie a najskôr rozhodnúť o zrušení spoločného nájmu družstevného bytu pretože až po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým dôjde k zániku spoločného členstva žalobcu a žalovanej v bytovom družstve môže byť vyporiadaná hodnota členského podielu v družstve v rámci konania o vyporiadanie BSM a dbať o vykonateľnosť vydaných rozhodnutí. V novom rozhodnutí sa súd dôkladne posúdi všetky relevantné skutočnosti potrebné pre rozhodnutie o zrušení práva spoločného nájmu družstevného bytu ale najmä na určenie jedného z bývalých manželov za nájomcu bytu a člena družstva, vysporiada sa s námietkami žalovanej vo vzťahu k nesprávnosti záverov žalobcom predloženého odborného vyjadrenia v súvislosti s určením hodnoty členského podielu a zväží ďalšie žalovanou v tej súvislosti navrhnuté dokazovanie, zabezpečí si pre svoje závery dostatočný skutkový podklad procesne predpokladaným spôsobom tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv sporových strán, vysporiada sa s listinnými dôkazmi aj ďalšími dôkazmi vykonanými vo veci procesne predpísaným spôsobom, umožní stranám uplatniť prípadné ďalšie prostriedky procesného útoku a procesnej obrany a po posúdení podľa relevantného hmotného práva rozhodnutie následne odôvodní tak, aby sa dôsledne, presvedčivo a logicky vysporiadal so všetkými skutkovo a právne relevantnými otázkami riešenými v konaní a argumentmi sporových strán, s námietkami uvedenými v odvolaní a zároveň aby odôvodnenie nielen formálne spĺňalo náležitosti požadované ust. § 220 ods. 2 CSP, ale aby i materiálne zodpovedalo kritériám spravodlivého odôvodnenia.

28. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie aj o náhrade trov celého, teda i odvolacieho konania podľa § 396 ods. 3 CSP.

29. Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov : 3 hlasy za (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom.

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.